Dei Facto
Lente
2018
Wedergeboorte
Prospectus Divini in Oculus Hominis

Colofon

Eindredactie
Saskia Huisman

Redactie
Johan Buurma
Kjelda Glimmerveen
Kyra-Tiana Kers
Carolien van Krimpen
Charissa Moorrees
Sara Posthuma
Henk van Putten

Gastredactie
Dana van der Ham, dispuut
S.T.A.O. Alektoor
SAM de Beer

Vormgeving (voorblad) Carien van der Velde
(originele afbeelding van Luis Afonso)

Hoofdredactie
Melle Wedholm
Saskia Huisman

Jaargang 11, editie 1
Lente 2018
Oplage: 135

Oude Boteringestraat 38
9712 GK Groningen
Facblad.ggw@gmail.com

De*i* Facto is het faculteitsblad van de Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap

Redactioneel

Waar de vorige De*i* Facto nog in kerstsferen geschreven en uitgebracht werd, zijn we nu alweer aan het wennen aan (iets) warmere temperaturen en zijn de eerste bloemen al uitgekomen.

Het thema van deze editie is **Wedergeboorte**. Een thema dat heel goed past bij deze tijd van het jaar dus! In deze editie vind je onder andere een artikel over het op stof vastleggen van de Vitruviusman, de ideale mens. Daarnaast is er een gastartikel van dispuut Alektoor, en een artikel van SAM over de medezeggenschap op de faculteit. Kijk vooral ook even naar de duocolumn die in het midden van het blad is afgedrukt!

De Engelse kant van het blad is deze keer wat uitgebreider, dus neem daar vooral ook even een kijkje! Voor de Engelse artikelen kan je de De*i* facto omdraaien.

Veel leesplezier!

Inhoud

De Vitruviusman	Sara Posthuma	4
De Renaissance van de Kip	Dana van der Ham, dispuut S.T.A.O. Alektoor	6
Een gouden eeuw voor studenten met SAM	SAM de Beer	8
Wedergeboorte als mens zonder maag	Charissa Moorrees	9
Henks Hoekje: Ezechiël en de ondergang van onze planeet	Henk van Putten	13
De Renaissance van het leven	Kyra-Tiana Kers	17

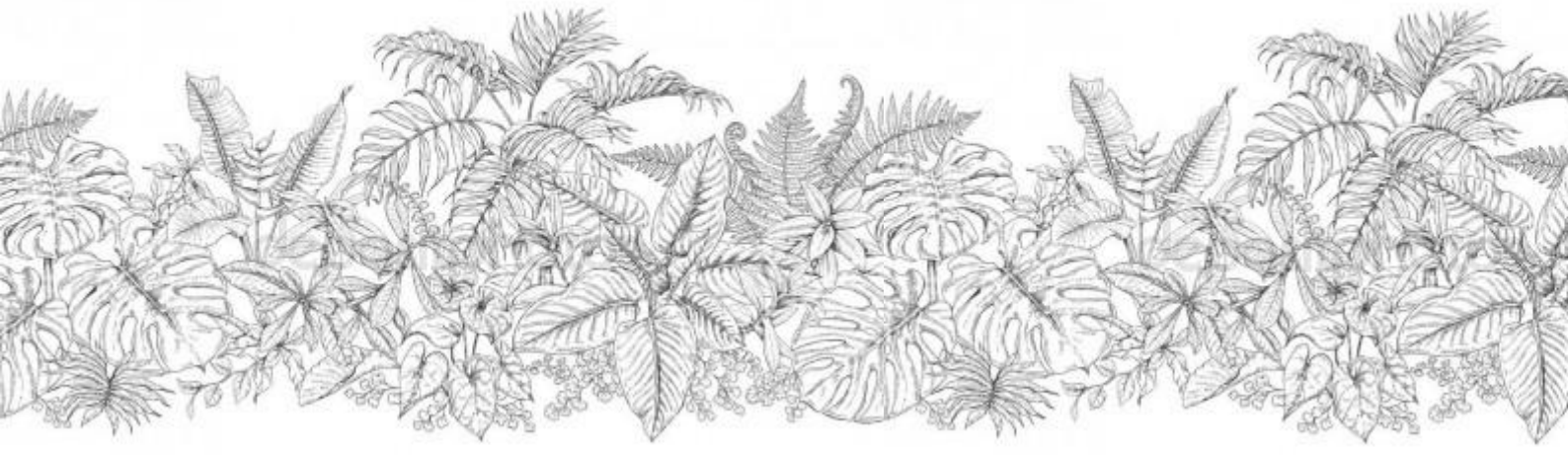

De Vitruviusman

Door: Sara Posthuma

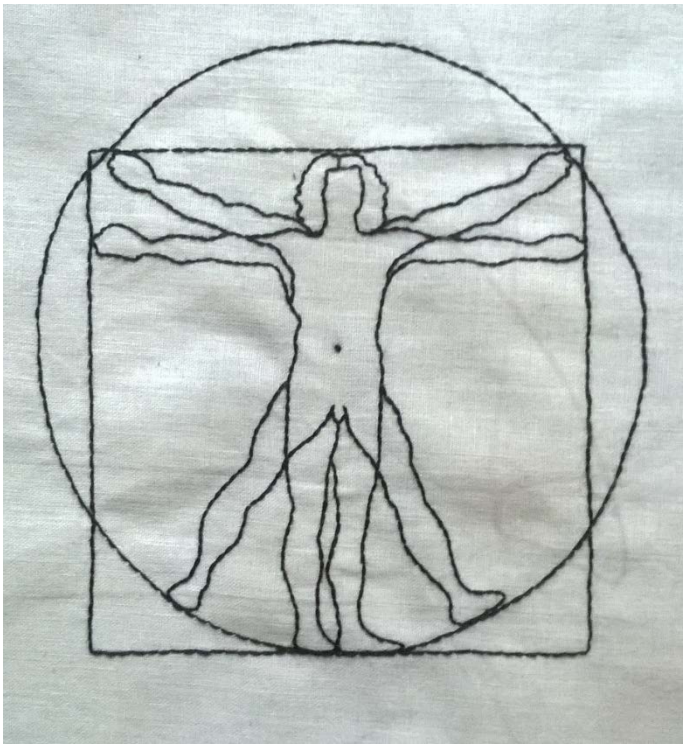

Deze uitgave van Dei Facto heeft als thema Renaissance. In de Renaissance had je homo universali, mensen die alles leken te kunnen. Een van deze mensen is Leonardo da Vinci. Hij was schilder, wiskundige, sterrenkundige, uitvinder en nog veel meer. Ook was hij linkshandig en schreef hij in spiegelschrift zodat zijn notities niet zomaar door anderen gelezen konden worden. Hij heeft veel bekende schilderijen gemaakt, zoals de Mona Lisa en het Laatste Avondmaal. Deze zijn misschien een beetje ingewikkeld om na te maken. Maar een van zijn bekendste tekeningen is helemaal niet zo lastig. De Vitruviusman. Een tekening die de verhoudingen van de ideale man weergeeft. Waarom zou je dit niet op stof vast willen leggen?

Benodigdheden:

- Vierkant lapje stof. Formaat is naar eigen inzicht, ook de stofsoort maakt niet zo veel uit, zolang het maar glad is en niet rekt. Ik heb beige katoen voor de traditionele look, maar een felle kleur of misschien zelfs een gebloemd stofje kan ook heel gaaf zijn.
- Borduurgaren. Dit kan splijtkatoen zijn, maar ook andere draden werken. Het formaat bepaalt de dikte.
- Carbonpapier (eventueel. Anders: een raam of lichtbox)
- Naald en schaar

Kopieer het patroon en vergroot of verklein het eventueel. Overnemen op de stof kan op verschillende manieren. Carbonpapier is het makkelijkst. Heb je dat niet, dan werkt bij een dunne en lichte stof een raam ook prima. Gewoon je patroon met daarover de stof op het raam plakken of houden, en je kunt het overtrekken. Dit kan gewoon met potlood, wees wel voorzichtig voor vlekken. Een blauw potlood is eigenlijk het beste. Als je een dikkere of donkere stof hebt kun je ook gewoon het papier op de stof spelden en door het papier en al borduren. Als je steken niet te groot zijn is het papier achteraf makkelijk weg te scheuren.

Voor het borduren gebruiken we de stiksteek, een vrij simpele lijnsteek. Kom omhoog bij punt B en steek je naald weer omlaag door de stof bij A. Kom weer om hoog bij C, omlaag in B, omhoog in D enzovoorts. De bovenkant zou eruit moeten zien als een mooie lijn steken. De onderkant zou ook een lijn moeten zijn: iets dikker en minder gedefinieerd dan de bovenkant, maar wel regelmatig. Het is het mooiste als al je steken even lang zijn, maar in bochten en hoekjes zijn iets kleinere steekjes aan te raden voor een mooie lijn. Na het borduren kun je het lapje aan de achterkant strijken. Pas op met stoom, zeker als je geen DMC-splijtkatoen gebruikt want het water kan de kleuren doen uitlopen. Je kan je lapje inlijsten of op een andere manier verwerken.

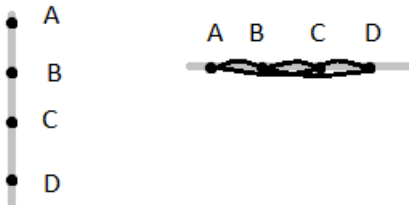

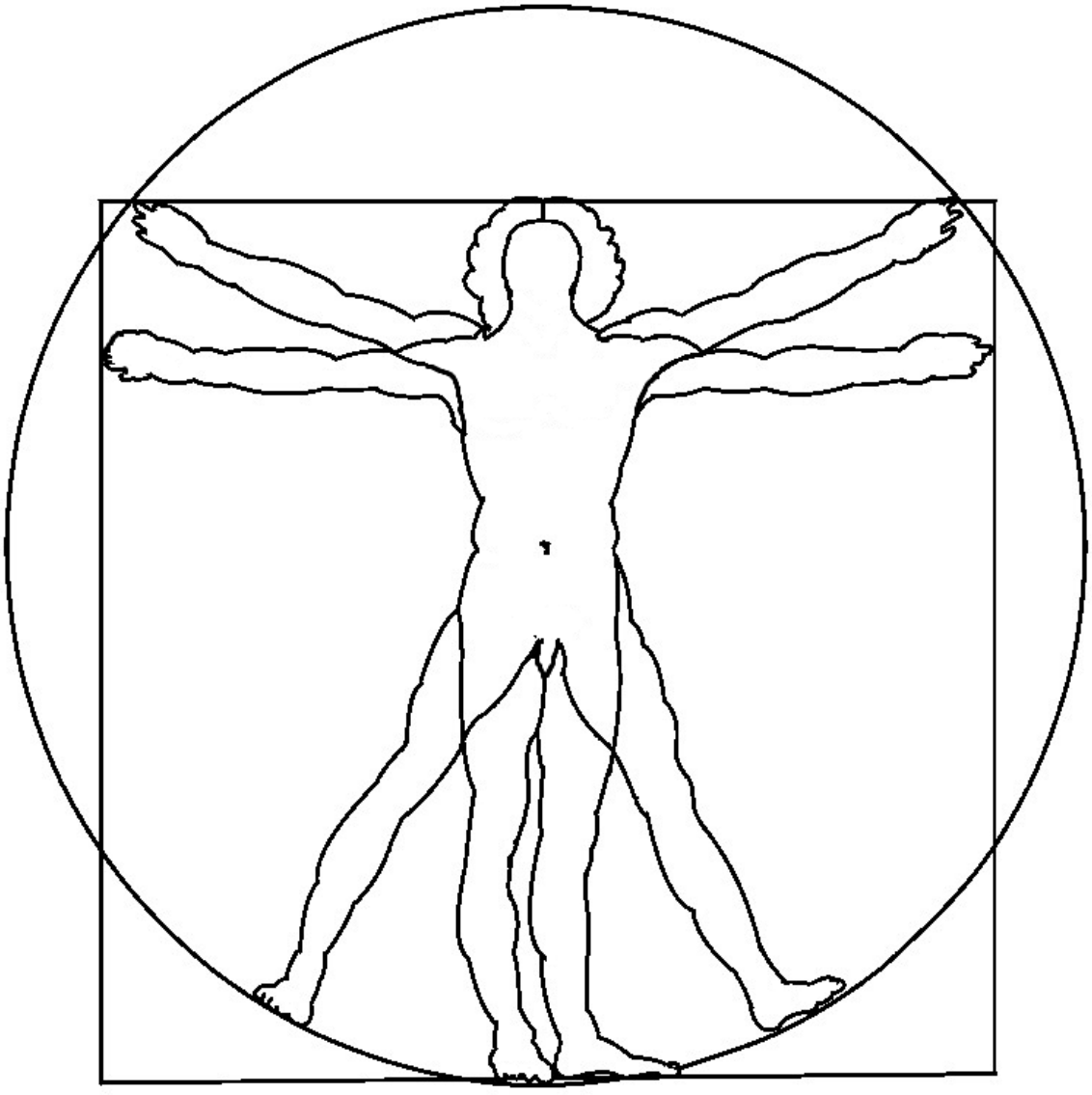

De Renaissance van de Kip

Door: Dana van der Ham, dispuut S.T.A.O. ALEKTOOR

Renaissance betekent letterlijk wedergeboorte, deze historische periode is als een feniks die herrijst uit zijn as. Maar niet alleen in deze periode zien we wedergeboorte. Wedergeboorte van dingen kunnen we overal om ons heen zien. Naast de wedergeboorte van het mooiste hanendispuut van de faculteit, zie je ook wedergeboorte in het kippenras zelf. Namelijk de wedergeboorte van kippen met tanden. Nu denk je vast: 'Kippen met tanden? Dat is vreemd!' Maar zo raar is dat helemaal niet. Als we heel ver terug gaan naar de voorouders van onze kippen komen we uit bij de dinosaurussen. Vogels zijn namelijk gewoon geëvolueerde dinosauriërs, wat nog steeds te zien is in het DNA van kippen. Wat vogels en dinosauriërs gemeen hebben is het gen om tanden te krijgen. Hoewel vogels zo'n 80 miljoen jaar geleden door evolutie hun tanden hebben verloren, hebben ze het vermogen nog steeds. De kip heeft dezelfde dinosauriër als voorouder als de alligator. Wanneer de kip tanden heeft zullen die tanden dan ook lijken op die van een alligator.

Wetenschappers zijn al jaren bezig met het onderzoek naar kippen met tanden. Een paar jaar geleden was het wetenschappers al gelukt om de genen van kippen zo te manipuleren dat ze tanden kregen. Dit deden ze door het genetisch materiaal van muizen aan kippenembryo's toe te voegen. Door het genetisch materiaal van muizen werden er aan de genen van de kip signalen gegeven om tanden te laten groeien in de snavel. Wetenschappers zijn nu aan het testen op en aan het knutselen met kippenembryo's om op deze manier kippen met tanden geboren te laten worden.

Conclusie is dat we door epigenetica over een aantal jaar misschien wel kippen met alligatortanden kunnen spotten in de dierentuin of misschien zelfs wel in het wild. De mens zal de evolutie in eigen hand nemen. Waar vogels met tanden al jaren zijn uitgestorven zal de mens zorgen voor deze wedergeboorte door kippen met tanden te produceren. Kijk dus goed uit. Kippen kunnen straks gevaarlijker zijn dan je denkt.

Een gouden eeuw voor studenten met SAM

Door: SAM de Beer

De renaissance volgt de middeleeuwen op de voet en wordt gezien als een gouden eeuw waarin de klassieke oudheid zijn wedergeboorte kent. Dit is onlosmakelijk verbonden aan onze taken als SAM. Wij leren van onze voorganger, maar slaan onze eigen weg in. Binnen onze taak bloeien we op en kijken wij toch af van wat onze voorgangers hebben gedaan. Waar de vorige SAM al droomde van een rugleuning in de faculteitshal, hebben wij deze droom dit jaar gerealiseerd.

Tijdens de renaissance worden er allerlei ontdekkingen gedaan: nieuwe continenten, astronomie en de drukpers. Ook als SAM doen wij allerlei ontdekkingen door onze kritische vragen en het gebruik van de vakevaluaties die jullie allemaal invullen.

Vaak wordt de renaissance gezien als een rustige periode waar vrede en vooruitgang centraal staan, maar niets is minder waar. Er worden veel oorlogen en conflicten tussen koninkrijken en religies uitgevochten. Ook binnen SAM word je geconfronteerd met conflicten die je zo goed mogelijk probeert op te lossen. Je probeert je stem te laten horen voor de studenten. Al leidt dit gelukkig tot nu toe nog niet tot oorlog ;)

In de middeleeuwen staat het idee van ‘memento mori’ (gedenk dat je zal sterven) centraal. Tijdens de renaissance verandert dit beeld naar ‘carpe diem’ (Pluk de dag). Deze laatste lijfspreuk is dan ook belangrijk voor de SAM. Wij willen graag dat jij van je tijd als student kan genieten, bijvoorbeeld door mee te helpen aan het verbeteren van het beleid van de faculteit. De studententijd wordt vaak ‘de mooiste tijd van het leven’ genoemd en dit proberen wij samen met jou te waar te maken.

Zonder jou kunnen wij deze verbeteringen niet maken en daarom organiseren wij SAM’s FORUM evenementen voor studenten. Hier kunnen we samen de periode of een bepaald thema bespreken. Je bent altijd welkom om langs te komen en ons te ontmoeten.

Wedergeboorte als mens zonder maag

Door: Charissa Moorrees

Vorig jaar schreef ik mijn scriptie: Antroposofie en geestelijke verzorging: een comparatieve studie. Mijn onderzoeksvraag was: "*welke verschillen en overeenkomsten hebben de antroposofische gespreksmodellen en de gespreksmodellen die geestelijk verzorgers gebruiken tijdens gesprekken met zieke mensen".* [1] Ik had toen geen idee dat ik zelf beginnende maagkanker had en een ziek mens was. Ik dacht dat ik dit jaar gewoon de Master geestelijke verzorging zou gaan doen. In de vorige editie van Dei Facto vertelde ik met name hoe ambigu ik het vind dat ik mijn maag moet laten verwijderen vanwege mijn genetische afwijking. Mijn neef die al maagkanker had kreeg die optie niet. Hij deed nog mee aan het tv-programma "*Tweestrijd: bijzondere ontmoetingen tussen suïcidale en terminale jongeren"* en daarna ging het bergafwaarts met hem.[2] Een week na de dood van mijn neef vond mijn operatie plaats en vanaf dat moment ben ik wedergeboren als mens zonder maag.

Mijn moeder wil dat ik opschiet maar ik wil dat niet. Ik kijk nog even in mijn kast en kies een zwarte kokerrok, mijn blauwe blouse met gekleurde vogeltjes erop. Ik heb mijn haar gedaan, nagels gelakt want vandaag word ik opgenomen in het ziekenhuis. Dat is een vreemde manier van redeneren vind ik maar dat interesseert me op dat moment niet. Op de een of andere manier wil ik nog even alles uit mijn laatste uren met maag halen. Ik wil nog even genieten van mijn zogenaamd normale leven, voordat ik een mens zonder maag wordt. Mijn moeder heeft mijn tassen al naar de auto gebracht en roept dat ik echt moet opschieten want ik ben al te laat. Ik wil niet opschieten maar toch ga ik mee naar het ziekenhuis omdat ik nog steeds niet weet wat ik anders zou moeten doen. Doodgaan aan maagkanker trekt me namelijk ook niet echt. Laat ik er dan maar het beste van maken en redden wat er te redden valt.

Eenmaal aangemeld bij het opnamebureau in het ziekenhuis heb ik een gesprek met mijn maagchirurg. Ik vertel haar dat ik graag schone snijvlakken wil en een mooie hechting. Ik ben namelijk bang dat ik een hypertrofisch of keloïd litteken zal krijgen omdat ik een donkere huid heb. Een donkere huid herstelt namelijk anders dan een lichte huid. Ik ben

[1] C.C. Moorrees, bachelor thesis Antroposofie en geestelijke verzorging: een comparatieve studie, (Groningen, 2017).

[2] "Tweestrijd: bijzondere ontmoetingen tussen suïcidale en terminale jongeren" is te zien op woensdag 11,18 en 25 april om 21.38 op de Evangelische Omroep, NPO3.

opgelucht en blij dat ik nog even snel mijn twee harde eisen benoemd heb. Wat is het eigenlijk moeilijk om patiënt te zijn en zelf zo weinig te kunnen doen. Ik moet denken aan het handboek voor de geestelijke verzorging. Volgens Doolaard verwerft een geestelijk verzorger bekwaamheid door onder andere wetenschap, wijsheid en zelfkennis. Deze situatie is voor mij dus eigenlijk een mooie kans om te werken aan mijn "personale competentie" en wijsheid en zelfkennis op te doen. Het kan heel leerzaam zijn om patiënt te zijn, denk ik.[3] Ten minste, als ik na mijn operatie überhaupt nog geestelijke verzorging kan studeren. Dan kan ik me in ieder geval inleven in dit soort situaties. Dit hou ik mezelf maar voor zodat de situatie toch nog nut heeft. In de avond zie ik Iris en Carien nog even in het ziekenhuis. Ik drink mijn laatste glas sinaasappelsap met vruchtvlees, want na de operatie mag ik *nooit* meer vruchtvlees drinken. Het drinken van vruchtvlees kan namelijk een bezoar veroorzaken, dat is een mooi woord voor vezelbol.[4] Ik geniet van mijn sinaasappelsap en het idee dat ik nu nog geen bezoar zal krijgen daarvan.

Het is precies 5.55 in de ochtend en ik word wakker in de isolatiekamer van het ziekenhuis. Ik ben blij dat ik een kamer voor mezelf kon krijgen, lekker rustig. Ik kijk naar mijn handen en nagels. Er zit geen nagellak meer op want die heb ik er gisteravond nog gauw af gehaald omdat ik zometeen de operatiekamer in ga. Ik vouw mijn handen en bid nog even. Ik bid dat alles goed komt. Ik bid dat ik geen maagkanker heb of krijg. De verpleegkundige komt binnen en zegt dat ik om 08.00 uur word opgehaald, ik mag nog even douchen. Dat doe ik dan ook maar snel en trek daarna het blauwe schort aan. Mijn haar doe ik in een vlecht, ik denk niet dat ik de eerste dagen zin heb om mijn haar te doen. Ik kijk in de spiegel en kan het niet geloven dat ik straks wakker wordt zonder mijn maag. Mijn moeder zwaait me uit terwijl ik in mijn bed naar de operatiekamer wordt gebracht door de verpleegkundigen.

Ik rij door een deur en daar zie ik de anesthesioloog. De anesthesioloog wil een ruggenprik zetten maar ik zeg dat ik toch maar heb gekozen voor een PCA pomp, dat is een pomp waarbij de patiënt na de operatie de pijnstilling kan reguleren. Ik ben namelijk bang dat de ruggenprik niet goed gezet wordt en ik alsnog pijn ervaar na de operatie. "maar je hebt zo'n mooie rug om in te prikken" zegt de anesthesioloog die blijkbaar graag een ruggenprik bij mij had gezet. "Nou dank u" zeg ik tegen hem en ik wil lachen maar ik ben ondertussen met mijn gedachten bij wat er achter de volgende deur zit. Ik word met bed en al de operatiekamer in geduwd. Daar staat een heel team en ik "mag" liggen op de snijtafel, dat doe ik. "Ik kan nu nog weg", gaat er door mijn hoofd. Gewoon weglopen. Maar gek genoeg blijf ik toch liggen. Ik zie mijn

"Ik schreef mijn scriptie over antroposofische gespreksmodellen en gespreksmodellen die geestelijk verzorgers gebruiken tijdens gesprekken met zieke mensen, terwijl ik beginnende maagkanker had en zelf een ziek mens was."

[3] Jaap Doolaard(red.), Nieuw handboek geestelijke verzorging, (Kampen: uitgeverij Kok, 2006).
[4]Maagresectie, via https://www.oncoline.nl/index.php?pagina=/richtlijn/item/pagina.php&id=40473&richtlijn_id=1032, geraadpleegd op 19-01-2018.

maagchirurg en ze vertelt nog even wat er gaat gebeuren: een totale gastrectomie met roux en y verbinding. Ondertussen voel ik dat er een infuus wordt ingebracht in mijn linkerarm, over een paar seconden ben ik helemaal weg. Ik moet huilen en ben bang voor wat er komen gaat. “Ik voel niks van de operatie toch?” Vraag ik nog even voor de zekerheid aan de anesthesioloog. Hij legt me uit dat er een sticker op mijn hoofd geplakt wordt die de hersenactiviteit meet. Ze houden me dus goed in de gaten tijdens de operatie. Toch ben ik nog steeds bang en niet echt gerustgesteld maar voel dat ik langzaam weg val.

“Wakker worden! Ja wakker worden!” Ik word wakker geroepen door de schelle stem van de verpleegkundige. Ik lig op de uitslaapkamer en haal adem. Maar waarom doet het adem halen pijn? Ik lig in een hoek van veertig graden, schat ik, en probeer nog een keer normaal adem te halen. Dat wil niet lukken want het voelt alsof mijn ribben gekneusd zijn en er zit ineens een sonde in mijn neus die door mijn keel loopt. Daarnaast ben ik waarschijnlijk ook nog geïntubeerd tijdens de operatie. De verpleegkundige schreeuwt in mijn oor dat ik goed moet adem halen. Dat is belangrijk. Ik wil ook heel graag goed adem halen, maar heb geen idee hoe ik dat moet doen aangezien alles pijn doet. “Hoe voel je je?” Vraagt ze twee keer achter elkaar. Ik heb het gevoel dat ze dit echt wil weten. Met moeite lukt het me om te antwoorden: “superkut” antwoord ik. Ik ben trots op mezelf dat het me gelukt is om te praten ondanks de keelpijn en de slechte woordkeuze. De verpleegkundige wordt kwaad: “dat soort dingen zeggen we hier niet op de PACU!” schreeuwt ze in mijn oor.[5] Ik heb het idee dat ze niet tegen mij zou schreeuwen als er meer mensen bij waren. Ik kom net uit de narcose en zit onder de verdovende middelen. Verwacht ze van haar patiënten dat ze normaal kunnen praten na hun operatie? Ik weet het niet en kan de discussie niet met haar aangaan omdat ik te veel pijn heb. Ik verzamel al mijn kracht en het lukt me om mijn hoofd iets naar rechts te draaien: “ik ben de patiënt en ik bepaal zelf hoe ik me voel” zeg ik terwijl ik zachtjes huil, aangezien praten ontzettend veel pijn doet.

De dagen erna voel ik me als een mens zonder maag: afschuwelijk. Het lukt me de eerste dagen nauwelijks om op te staan. ‘s Nachts kan ik niet slapen door de sonde en ‘s ochtends krijg ik sondevoeding, wat ik nauwelijks kan verdragen. Ik ben constant misselijk. Op dag vier ben ik het zat en pak mijn sondepaal en mijn drain vast; ik wil weg uit dit ziekenhuis en vooral weg van de sondevoeding. Het lukt me zelfs om een rondje te lopen op de afdeling. Op dag vijf hoor ik een CT-scan te krijgen maar er is wat misgegaan bij de planning daarvan. Ik moet daarom drie dagen langer wachten totdat ik mijn scan kan

[5] PACU(Post Anesthetic Care Unit) of “uitslaapkamer” is de afdeling in het ziekenhuis waar patiënten terecht komen na hun operatie.

krijgen. Ondertussen wordt mijn drain eruit gehaald. Die zit goed vast dus de verpleegkundige rukt deze eruit. Op dag acht krijg ik dan eindelijk mijn CT-scan en de hechtingen lijken goed eruit te zien, dus ik mag mijn eerste eten tot me nemen: een glaasje bouillon. Terwijl ik de bouillon drink huil ik, ik ben zo gelukkig! De sonde is eruit en ik kan eindelijk iets zelf drinken. Ik wist niet dat een mens acht dagen zonder maag en écht eten kon, maar als dat al kan dan moet alles mogelijk zijn lijkt mij.

En alles is ook mogelijk zelfs het ondenkbare, zo blijkt een week later. Mijn maagchirurg zit naast mijn bed en vertelt me dat ze goed nieuws heeft en slecht nieuws. Ze vertelt dat er 26 plekken met diffuse maagkanker gevonden zijn, in een beginnend stadium. Dat is nu dus allemaal weg, want mijn maag is er ook uit. Ik schrik daar wel van. “Dus al die jaren dat ik naar de dokter ging omdat ik maagpijn had bleek dus maagkanker te zijn”, gaat er door mijn hoofd. En geen arts die dat opmerkte. Ik schreef mijn scriptie over antroposofische gespreksmodellen en gespreksmodellen die geestelijk verzorgers gebruiken tijdens gesprekken met zieke mensen, terwijl ik maagkanker had en zelf een ziek mens was.

Het goede nieuws is dus dat ik geen maagkanker heb op dat moment, want mijn maag is weg. Maar het slechte nieuws is dat de vriescoupe -dat is het snelonderzoek dat de patholoog uitvoert tijdens de operatie- niet goed gegaan is. Dat betekent dat ik tijdens de vijf uur durende operatie een uur open lag en de patholoog checkte of mijn laatste stuk slokdarm vrij was van maagslijmvlies. De vriescoupe gaf aan dat ik schoon was en ik kon gehecht worden. Nadat het vriescoupe weefsel op kweek is gezet bleek dat mijn slokdarm dus niet vrij was van maagslijmvlies. Dat betekent dat ik nog steeds maagkanker kan krijgen. Ik weet niet wat ik moet zeggen tegen mijn maagchirurg. Ben ik boos? Ben ik verdrietig? Ben ik blij? Dit nieuws voelt als een baksteen die tegen mijn gezicht gegooid wordt. Ik heb deze operatie gedaan omdat mij verteld is dat ik geen maagkanker meer kon krijgen daarna. Maar er is mij niet verteld dat ik zelfs na mijn maag-verwijdering nog kans had op maagkanker. Ik ben bang dat ik alsnog doodga aan maagkanker.

Gelukkig heb ik op dat moment geen tijd om daaraan te denken. Ik moet herstellen van een grote operatie, de dag erna mag ik namelijk naar huis. Eenmaal thuis aangekomen controleer ik de zak met medicatie. Het blijkt dat het ziekenhuis vergeten is wat medicatie mee te geven. Ik ben uitgeput en bel het ziekenhuis op. Na lang telefoneren blijkt dat ik inderdaad wat bloedverdunners moet hebben. Deze mag ik ophalen bij de dichtstbijzijnde spoedeisende hulp want het is al 23.00 uur in de avond. Ik ben uitgeput, maar moet mijn medicatie en de instructie toch ophalen. “Waarom kon het ziekenhuis dit denk-werk niet voor mij doen?” Vraag ik me af. De verpleegkundige wil Fraxiparine in mijn buik spuiten, maar dat lijkt me niet verstandig. Natuurlijk ben ik geen verpleegkundige, dus of dat echt onverstandig is kan ik helemaal niet beoordelen. Toch doe ik dat wel. “Zet maar gewoon in mijn been hoor”, zei de autonome patiënt zonder maag.

Henks Hoekje: Ezechiël en de ondergang van onze planeet

Door: Henk van Putten

Ezechiël is een van de drie grote profetenboeken in het Oude Testament. De actualiteit van dit profetische Bijbelboek kwam ten tijde van de kredietcrisis weer op pijnlijke wijze aan het licht. Het blinde geloof in vrije-markt-economie bij (met name) Westerse politici, moreel verval bij neoliberale machthebbers…niets nieuws onder de zon.

Ezechiël 34:2-4: 2 Wee jullie, herders van Israël, want jullie hebben alleen jezelf geweid! Horen herders niet hun schapen te weiden? 3 Jullie eten wel van hun kaas, jullie gebruiken hun wol voor je kleren en jullie slachten de vette dieren, maar de schapen weiden, dat doen jullie niet. 4 Zwakke dieren hebben jullie niet laten aansterken, zieke dieren niet genezen, gewonde dieren niet verbonden, verjaagde dieren niet teruggehaald, verdwaalde dieren niet gezocht – jullie hebben de dieren hard en wreed behandeld.

Kapitalisme

Het kapitalisme, in zijn huidige neoliberale variant, heeft onmiskenbaar fascistische kenmerken: het zwakke moet wijken voor het sterke. In de commerciële wereld geldt het recht van de sterkste. De multinational die de buurtsuper verdringt of opeet, de warme bakker die kapot geconcurreerd wordt door een grote keten om de hoek: wij zijn het normaal gaan vinden. De klant vaart er wel bij, want hij is, zolang er concurrentie overblijft tenminste, goedkoper uit. Goed, het aanbod verschraalt en ouderen zouden maar wat graag iets meer betalen in hun oude vertrouwde buurtwinkel, die er niet meer is. Er zijn kartels en geruchten van kartels. En waar de toezichthouder niet oplet zijn consumenten al snel slechter af dan ze ooit bij het staatsbedrijf waren: arbeidsomstandigheden verslechteren en de kwaliteit van de dienstverlening holt achteruit (zie onze posterijen). Toch staat in de westerse wereld de vrije-markt-economie zelden als systeem ter discussie. De stroperigheid en verborgen werkeloosheid van de communistische tegenhangers vormen een schrikbeeld. Tegelijkertijd zijn zij een vrijbrief vóór ons bestel van monopolistische concurrentie.

“Corporatocratie”

Waar het fascisme zich graag mocht vermommen in nette kleren en goede manieren, toont het kapitalisme het liefst zijn ogenschijnlijk fraaie gelaat in de welvaart voor wie haar omarmen. Maar de prijs is hoog: schaarse productiemiddelen raken onevenwichtig verdeeld, natuurlijke bronnen worden uitgeput en er is algehele roofbouw op de aarde. De rijken worden rijker, de armen steeds armer. Nu al bezit 10% van de mensen 90% van alle rijkdom. Keert de wal het schip niet, dan bedraagt die verhouding straks 1% vs. 99%. Ongelijkheid, inzet als middel van levende wezens, die letterlijk genummerd worden, en verwarring door een gebrek aan transparantie zijn de diabolische vruchten van de kapitalistische boom. Als media de verkiezingen steeds meer sturen en lobbyisten het politieke beleid medebepalen, verwordt een democratie tot een corporatocratie; een staatsvorm waarin bedrijven meer en meer macht krijgen over de politiek. Zie de verkiezing van Trump, zie Amerika. Met misschien wel als grootste uitwas, zeg liever: gezwel, de farmaceutische industrie, waar levensreddende geneesmiddelen die voor een paar kwartjes gemaakt worden een zieke dagelijks honderden euro's kosten, nog decennialang nadat de ontwikkel- en testkosten drie dubbel en dwars werden terugverdiend. Mensen komen letterlijk voortijdig te overlijden vanwege puur winstbejag van multinationals.

Onvoorwaardelijk geloof in het systeem

Het zijn uiteindelijk allemaal consequenties van het vrije-markt-denken, welk een geloof is. Alan Greenspan, voorzitter van de Amerikaanse centrale bank FED, werd gehoord voor een commissie die de wortelen van de kredietcrisis moest blootleggen. Hij geloofde zo heilig in dit gedachtengoed dat hij, geconfronteerd met de ontegensprekelijke chaos die de bankencrisis teweegbracht, niet verder kwam dan een stamelend 'dan zit er een fout in het systeem'. Het kapitalisme is ten diepste een religie. Fundamentele zwakten worden door haar aanhangers ondenkbaar geacht, terwijl ze er aantoonbaar zijn. Kapitalisme, aanvankelijk een probaat middel tegen traagheid van welke planeconomie ook, ontwricht op de lange duur een samenleving en gaat eraan voorbij dat de sterken de zwakken nodig hebben. Zoals communisme de extreme vorm van het socialisme was, is fascisme de ultieme variant van het kapitalisme. Het is geen toeval dat bij de vorige wereldwijde financiële crisis, die van 1929, kapitalisme moeiteloos doorschoot in fascisme. Ook thans begint dit weer de kop op te steken.

Antikapitalistisch manifest

De tekst uit Ezechiël laat zich lezen als een antikapitalistisch manifest. Om Jean Vanier, grondlegger van L'Arche- leefgemeenschappen, te citeren: "in ieder mens schrijft God geschiedenis". In deze in 1964 gestichte leefgemeenschappen delen mensen met en zonder verstandelijke handicap elkaars leven. Het *ethische* failliet van het fascisme lag al in de kern besloten en is sinds WO2 geen onderwerp van discussie meer, het ethische failliet van het kapitalisme ligt minder aan de oppervlakte, maar wordt allengs duidelijker. Het is geen goed systeem. Het *technische* failliet van het kapitalisme werd geopenbaard in de recente kredietcrisis en in de nieuwe, die zeker zal volgen. Het systeem werkt uiteindelijk niet. Dit is principieel ook het technische failliet van het fascisme. Het *existentiële* failliet van beide systemen wordt nog de ondergang van onze planeet. Het maakt kapot waarop het bestaat en gaat zo mede ten onder.

Een andere samenleving

De L'Arche- leefgemeenschappen laten een glimp zien van een alternatief. En in het Nieuwe Testament wordt een andere herder beschreven. Zelf fantaseer ik wel eens over een Christelijk communisme, met leiders die wèl beantwoorden aan het ideaalbeeld dat Ezechiël van een herder beschrijft - of desnoods met aan het hoofd één verlichte alleenheerser. Op een dag zal zo'n rijk komen, dat is mijn geloof.

Literatuur

A.G.L. van Nieuwpoort, In Babel: Actuele bespiegelingen bij Ezechiël (Vught: Skandalon, 2011)

Nieuwe Bijbelvertaling, © Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007

De Renaissance van het leven

Door: Kyra-Tiana Kers

Dit collegejaar zijn ongeveer 276.700 studenten met een universitaire studie gestart volgens de VSNU (de Vereniging van Universiteiten. De*i* Facto was benieuwd naar de verhalen achter onze eigen studenten die net zijn begonnen aan deze studie, en liet eerste jaars Maite haar verhaal delen, welke je kunt vinden aan de engelse kant van de De*i* Facto. Gelukkig - of toch niet zo? - zijn er ook studenten die deze periode van vrienden maken, gevonden liefdes en het ontwikkelen van jezelf achter zich kunnen laten. Ex-student Tekla vertelt ons meer over de zoektocht naar een nieuw thuis voor haar talenten. Laat je meeslepen in haar avontuur!

Naam: Tekla Slangen
Leeftijd: 29
Studierichting: BA Religiewetenschappen, MA Theologie en Religiewetenschappen: Religion and the Public Domain
Levensmotto: Wat je ook tegenkomt op je pad, hoe moeilijk het ook is, je komt er altijd doorheen.

Kun je kort iets over jezelf vertellen, je achtergrond, huidige situatie, grootste droom?
Ik kom uit Oost-Groningen, ik ben geboren in Noordbroek (daar waar dat mooie 14e eeuwse kerkje staat). Ik heb de Havo gedaan en daarna ben ik in eerste instantie begonnen aan de Pabo, de opleiding tot leraar basisonderwijs. Na 3,5 jaar worstelen en flink wat studie-achterstand ben ik gestopt en ben ik na een half jaar werken begonnen aan de bachelor Religiewetenschappen. Ik wilde graag op academisch niveau bezig zijn met maatschappelijk relevante onderwerpen en ik wilde de wereld beter leren begrijpen. Ook binnen deze studie is het voor mij redelijk worstelen geweest, het kwartje viel niet altijd even snel. Eenmaal in de master viel die wel en heb ik de leukste onderzoeken gedaan en mooie resultaten gehaald. Ik ben nu sinds augustus afgestudeerd (cum laude ook nog, wie had dat gedacht) en ik weet nog niet precies wat ik wil. Ik heb me nog kort ingezet voor een PhD-plek, maar kwam er achter dat dit toch niet goed genoeg bij mij paste op dit moment in mijn leven. Momenteel droom ik vooral van een stabiel inkomen uit een baan die mij genoeg uitdaagt maar niet in een burn-out helpt. Daarnaast droom vooral van genoeg tijd voor hobby's en andere leuke dingen.

Vond je het lastig om de vorige periode in je leven achter je te laten?
Ik vond dat zeker lastig. Ik ben zo lang student geweest, 11 jaar maar liefst, dan is niet hoeven studeren ineens heel gek. Daarnaast mis ik de

faculteit en het academisch onderzoek behoorlijk, het is zo lang mijn thuis en "mijn ding" geweest. Om die reden heb ik ook nog eerst wel een onderzoeksvoorstel voor een PhD gemaakt, omdat ik dat onderzoek doen zo leuk vind. Echter, sinds ik besloten heb het niet te doen merk ik hoe rustig dat is. Ik heb nu namelijk gewoon weekend, gewoon vrije avonden en ik hoef me niet schuldig te voelen als ik iets leuks doe. Pas nu merk ik hoe stressvol mijn studietijd is geweest, wat het makkelijker maakt om mij te richten op iets anders.

Is er een moment geweest waar je dacht: "Ja, nu ben ik klaar voor een volgende stap!"
Voor mij kwam dat gevoel pas nadat ik besloten had niet verder te gaan met het verkrijgen van die PhD-plek. Ik merkte dat het mij weer precies hetzelfde gevoel gaf als tijdens mijn master, een stress en onzekerheid. Toen besefte ik dat ik voorlopig graag iets wil doen wat iets minder veeleisend is en wat mij meer (hoofd)ruimte biedt voor andere dingen die ik leuk en belangrijk vind.

Als je jezelf moest vergelijken met jezelf van 5 jaar geleden, wat is dan het grootste verschil?
Vijf jaar geleden zat ik nog in mijn bachelor religiewetenschappen en had ik nog niet mijn draai gevonden binnen academisch onderzoek. Ik was toen passiever en onzekerder. Tegenwoordig weet ik waar ik goed in ben en dat academisch onderzoek daar bij hoort, en ik weet dat ik de teugels in handen heb en mijn leven zelf kan sturen.

Als je wedergeboren kon worden, zou je je leven dan anders leiden, en zo ja, hoe?
Ik denk dat ik niets zou veranderen. Ik ben erg blij met hoe mijn leven momenteel is en alles wat daartoe heeft geleid was blijkbaar nodig.

Waar kijk je het meeste naar uit in de komende jaren?
Ik kijk vooral uit naar die fijne baan en het vinden van een leuke woning voor mij en mijn vriendin. Ik wil erg graag een tuin om daar lekker in bezig te zijn in mijn welverdiende vrije tijd.

The Renaissance of Life

By: Kyra-Tiana Kers

According to the VSNU (the Association of Universities), over 276.700 students started at a university in the Netherlands this year. De*i* Facto was wondering how our own first year students thought about their new home - the faculty, and this new adventure! First year representative Maite will tell a bit more on this transformation. (Un)fortunately, not everyone can study forever, and this fantastic period where you found friends, love, and mostly, yourself, will end someday. On the Dutch side of this De*i* Facto is former student Tekla to talk about this journey and what lies ahead. Enjoy their stories and be part of their 'Renaissance'!

Name: Maria Teresa Tabares
Age: 22
Study Program: Bachelor in Religious Studies
Motto of your life: dogs are my religion

Can you tell us a bit about yourself: your background, your current situation, your biggest dream?
I am from Panama, a small Central American country. Previously I obtained a BA in International Business from Florida State University Panama, so in theory this would be my second bachelor. I decided to pursue it because, honestly my heart was not meant for the cold soulless life of a business executive. I am currently extremely happy, living with my boyfriend and our newly adopted pup Bonnie. My biggest dream is to be happy (lame, I know) and be able to become a researcher.

Did you find it difficult to leave the previous period behind you?
Heck no. I couldn't wait to travel halfway across the world and start my life anew. I guess I've just always dreamed to travel across the world and learn about different cultures as much as possible.

Was there ever a moment when you thought: "YES! Now I am ready for the next step/phase of life!
Yes! When I was finally able to pass my business finance class (after taking it again). I was like: "If I could survive this hell I can literally go through anything and be ok" So I packed my bags and two days after I was on a plane on my way to the Netherlands.

If you had to compare yourself to the person you were 5 years ago, what is the biggest difference?
I am unapologetically me. I was finally able to study my dream career and I have a dog.

If you could be born again, would you live your life differently, and how?
I don't think so, I believe that I am who I am today because of all the experiences I have been through.

What are you most looking forward to for the coming years?
Learning as much as possible, traveling and having fun with an amazing group of people who I have the privilege to call friends.

The Museum itself introduces its exhibition as follows:

"Beliefs in spiritual beings and worlds beyond nature are characteristic of all human societies. By looking at how people believe through everyday objects of faith, this exhibition provides a perspective on what makes believing a vital part of human behaviour."

Sounds promising. Let's see.

The first object you see once you walk into the room (finding the exhibit room already took me some time, not sure if I just did not listen to the ticket guy, or if it was really unclear) is also the most famous and exiting: the Lion Man. This figure is at least 40.000 years old, dating from the Late Stone Age. The figure is partly man, and partly Lion, and is usually exhibited at its home museum in Ulm, Germany. The Lion Man gives a great start to the exhibition, showing how extremely old material religion is. You can imagine how disappointed I was when I found out, only when writing this piece, that I looked at a 3D replica of the Lion Man, which replaced the real one in January.

Moving on. With white, somewhat see-through curtains, and some nature-like sounds a very spiritual atmosphere was created, and the visitor was led in a spiral-like direction. Instead of going in a chronological order, or per religion, the museum chose to divide the exhibition in themes: 'Light, water, fire', 'Sensing other worlds', 'Sacred places and spaces', 'Prayer', 'Festivals', 'The cycle of life', 'Sacrifice', and 'Coexistence'. With each theme, a few religious objects were shown, from different religions. Although a review in the Guardian by Jonathan Jones criticized this, saying: "Is every faith knocking at the same heaven's door? Living With Gods appears to be saying something as crude and trite as that", I disagree. What it showed was resemblance and continuity between religions.

The same review complained about the lack of 'great' artwork, except for the Lion Man. First of all, I would have to disagree. I spend a lot of time standing before an enormous Buddhist Wheel of Life, in detail showing al the six realms for reincarnation. Secondly, the fact that, "You can buy similar bowls at any Marrakech market", showed how religion is interwoven in culture and how ordinary it can be.

The exhibition also had a very modern approach: contemporary Hajj clothing was shown, including rubber flip-flops and a small neck bag with a brand saying: "Hajj Safe, for your peace of mind". The exhibition finished with a shadow of the Lion Man, because of clever lighting now projected on one of the curtains, seeming to say: "Look, there is continuity in every religion we know."

I think the exhibition showed exactly what the museum wanted it to show, even though the room was not filled with famous and expensive artwork. Religion does not have to be great, expensive and famous, it is also very everyday and ordinary.

a few times a week: “Thursdays, nine a.m., the clueless bunch reading Thomas’ stuff, make sure to watch it or you will miss the really funny part, especially you Thomas, join in!”

We tend to focus on scientists who have discovered aspects of life, like bacteria, that were actually unknown before; insights, which have laid a foundation for continuous development and advancements. Yet, we can safely assume that there is a vast sphere of lost knowledge in the world. On my way down through the Cupola after a peek at the machinery that survived centuries, there is a recurring thought: I would give an arm to look around on the original building sites, just to observe how they achieved the goals. There is no doubt in my mind that the challenges faced and the solutions found would be equally relevant to contemporary inner city logistics and building as they have been for Brunelleschi and the building masters of the Renaissance.

Readings:

King, Ross. Brunelleschi’s Dome. Chatto & Windus London. 2000

Fanelli, Giovanni & Fanelli, Michele. La Cupola di Brunelleschi. Storia e futuro di una grande struttura. Mandragora Firenze 2004

Exhibition Review: *Living with the Gods: peoples, places and worlds beyond*

By: Carolien van Krimpen

When you are in London, as a student of the Master Religion and Cultural Heritage, the British Museum is of course a must-go, even though you have been are least 5 times before. However, this time my need to go was even higher: from November 2 until April 8, the exhibition ‘Living with the Gods’ was on, and it seemed to connect seamlessly to our course ‘Material Religion’. Therefore, I went and will hereby share my opinions on the exhibition with you.

Thoughts on a dome

By: Tine Goedhart

Renaissance. Would that be my renaissance as a student or THE renaissance? I rather focus on, for me, one of the most intriguing aspects of the latter, which is the absence of unreinforced concrete. The rebirth of Greco-Roman culture resulted in many masterpieces. Again, I focus on my taste: I am an admirer of Brunelleschi's Cupola of the Santa Maria del Fiore of Firenze. Every time I pant and puff my way up the narrow staircases between the two shells of the dome to the lantern, there is a point where I start to question my own admiration, but as it should be with a true idol: our relationship spans decades and lifetimes and conquers hardships so I continue to wonder about concrete. That in itself is worth a column: how busy you can be with a non-existing aspect.

The dome of the Pantheon, the vaults of the Great Hall of Trajan's Market as well as the underwater quays of the harbor of Caesarea are fine examples of Roman building ingenuity in unreinforced concrete, which the Romans made with the help of pozzolana from the slopes of the Vesuvius. The Egyptians and Phoenicians were also familiar with the technique of producing unreinforced concrete, knowledge that evaporated within a few generations after the disintegration of the Roman Empire. The dome of the Hagia Sophia was built without it and collapsed in 558, only decades after its construction due to inadequate use of masonry and mortar (and a minor earthquake). This collapse was by no means a unique event.

Biagio d'Antonio, Archangels in a Tuscany landscape

Some of the Roman building techniques survived, for instance the use of tufa (light weight) stones towards the top of a dome construction. Yet, the subliminal mastery of using the hydraulic reaction of sand, pebbles and pozzolana, was lost.

What did Brunelleschi think about the Enlightenment concept of "what we do not know, we do not know YET" and the tendency to view societal developments along an arrow shaped rising line? Did he, like us today in many respects, assume he and his contemporaries were more sophisticated builders than the ones 'back in the days'? Sometimes when I read parts of ancient authoritative texts I wonder…what if there is an afterlife with God and Jesus like the early Christians envisioned? What if there are angels in all spheres? Would they look down on us and laugh their angelical butts off when they see us struggling with what is so obvious for them? Would there be a heavenly Comedy Central? Looking down through the clouds for half an hour

De*i* facto is looking for:

- (Guest-) editors

Did you go or are you going abroad? Did you do an amazing internship and do you want to inspire people with it? Do you like films, music or books and do you want to recommend some to students or staff? Can you make a better poster than this one, or do you have inspiration to make beautiful covers?

Do you want to be part of the team?

E-mail the De*i* Facto at
facblad.ggw@gmail.com

Cooking Corner

By: Kyra-Tiana Kers

Every month, my sisters and I organize a gaming night. We all bring something for dinner or a snack which in the end results in enough leftovers for another fun night, but we will leave that aside. Last time I made a recipe that I had wanted to try for a very long time. This recipe won't take much time to make, but it is a bit expensive. Get ready for: date balls!

What you need for 20 balls:

- ❏ 250 gram dates (you can also make them with figs)
- ❏ 110 gram mixed nuts
- ❏ 1 tablesspoon of coconut oil
- ❏ 1 ¼ tablesspoon of cacao
- ❏ 40 gram dark chocolate (>70%)
- ❏ Grated coconut
- ★ Food processor

Step 1: Soak the dates briefly in boiling water, and remove the kernel.
Step 2: Grind the dates in the food processor.
Step 3: Add the nuts, coconut oil, cocoa, chocolate and grind again until you get a coarse mixture. If you don't think the mixture is sticky enough, you can add some honey
Step 4: Knead the mixture into small balls and roll them through the grated coconut.
Step 5: Let the balls stiff in the fridge for a while, and enjoy!

After I made the balls, and they were in the fridge, I had some dates and chocolate left. To make sure I could impress my sisters some more, I decided to make some stuffed dates with peanut butter. I melted the remaining chocolate, cut the dates half open, removed the kernel, and filled them with peanut butter. Afterwards, I closed the date again, and rolled it through the melted chocolate until every side was covered in chocolate. I let them get stiff in the fridge, and served them divided into halves.

Although the themes that the movie works with might be seen as unexplored ground for superhero movies, the story itself is not exactly ground-breaking. The typical problem of this genre, the forgettable villain, is not entirely resolved, the pacing is a little off at times, and let's just say that there wouldn't have been any harm in toning down the extreme violence. But despite its flaws, *Logan* certainly opens up new possibilities for the superhero genre, and challenges those who feel that this genre is slowly bleeding out.

The rebirth of a franchise: Blade Runner 2049

The original *Blade Runner* came out thirty-five years ago, and felt almost like a revelation to audiences at the time. The special effects, the sound design, it was ground-breaking! It's no surprise that the movie has influenced the science fiction genre ever since and has become a real classic. And now the franchise has been revived: in 2017, *Blade Runer 2049* saw the light. It is needless to say that this new installment had huge expectations to live up to, and the movie has delivered in a spectacular way.

Blade Runner 2049 is set in a future where humanity lives side by side with artificial humans, or replicants. The newer replicant models are used extensively by the human race, but both the older models and rogue replicants are illegal and killed by police officers called blade runners. The blade runner K (Ryan Gosling), a new type of replicant, is hunting down a rogue replicant when he stumbles upon a secret. When he investigates further, he is met with considerable resistance from multiple parties, and sacrifices have to be made to fully uncover the truth.

Just like its predecessor, this movie stands out with its incredible look; every shot is breath-taking, and visual effects are taken to a whole new level. This is undeniably one of the best-looking movies ever made. However, *Blade Runner 2049* is more than a pretty picture, as it deals with some of the most basic questions of humanity: what is it that makes us human, and where do you draw the line between humanity and artificial intelligence?

However, *Blade Runner 2049* also inherited its main flaws from the original. This movie is incredibly long, with a runtime of almost three hours, which may cause the viewer's attention to waver every now and again. In addition, not every scene seems to pay off in the end, which results in the feeling that maybe some of these moments could just have been cut for the sake of the audience's attention span. Despite these issues, I have the feeling that *Blade Runner 2049* will inspire many young filmmakers for years to come, just like the original did.

23 personalities is not in any way an easy feat, but he gives it his all and is entirely convincing and intriguing. Although this is definitely Shyamalan's comeback, *Split* is of course not without flaws. Some of the supporting characters give a less than convincing performance, and the movie tends towards unbelievability at times, which can be very jarring if you're expecting a somewhat realistic movie. Nevertheless, *Split* was very well received by both audiences and critics, and it has a lot of merits. Finally, we can say that M. Night Shyamalan is back in action.

The rebirth of a genre: Logan

Do you feel like every superhero movie you watch treads the same old path? Traumatized hero, superficial villain, some entertaining explosions here and there, and the world is saved once again; if you've seen one, you've seen them all. This often-heard complaint is exactly the reason why filmmakers are trying to push the limits and provide audiences with something new. A recent attempt at this was the third installment in the Wolverine trilogy: *Logan.* A gritty, violent, R-rated superhero movie with dark themes; something relatively unexplored, which opens up possibilities for the genre.

Logan features Hugh Jackman as the mutant Wolverine in a bleak future, where he is suffering the consequences of his long and eventful life. He's taking care of his mentor, Professor X, whose old age finally seems to have caught up with him, and Logan himself is not the young and strong mutant he once was. He is old, hurting, and seems ready to leave his dangerous adventures behind him, until he is faced, unexpectedly, with the task of bringing a very young mutant named Laura (Dafne Keen) to safety.

Long-time fans of Wolverine can be pleased; *Logan* finally shows the violent, cynical and troubled character that they recognize from some of their favorite comics. Superhero movies are often seen as superficial, but *Logan* explores some very thought-provoking themes and shows the dark side of some of the most beloved X-Men characters. The action scenes are masterfully shot, and the relationship between Logan and Laura is intriguing to watch. Dafne Keen surprises and impresses and Hugh Jackman proves that he can work with the darker side of this character.

committing to higher questions and states that such is probably best for a historian of religion.

Lastly, I ask him about any advice or messages for our readers. Don't worry about marks. Try to just live for the timeless realm of knowledge. That's your way to resist managerialism. You'll do just fine. Solid advice if you ask me. And then there is of course the audience's favourite: What kind of animal do you identify yourself with, or what animal would you want to be? *I always liked chimpanzees. But that's because they are the most human. I'm a very human animal.*

Renaissance Reviews

Door: Kjelda Glimmerveen

The rebirth of a director: Split

Once upon a time, the director M. Night Shyamalan was regarded as the next Spielberg. Two of his early movies, *the Sixth Sense* (1999) and *Unbreakable* (2000), both grew to be massive hits. Everyone praised his name, expectations were high, his future was bright. Then, in what we can only assume to be a fit of temporal insanity, he directed *the Happening* (2008) and *the Last Airbender* (2010), with disastrous consequences. The hype was dead, audiences were disappointed, and M. Night Shyamalan appeared to be lost.

But then, in 2017, the cinematic gods received our prayers. M. Night Shyamalan made a good movie again: *Split*. It stars James McAvoy as Kevin, a man who suffers from dissociative identity disorder, which causes him to have 23 different personalities. When he abducts Casey (Anya Taylor-Joy) and two other teenage girls, they have to try to escape before they get hurt. But what did he abduct them for? And out of all the personalities inhabiting Kevin's body, who is friend and who is foe? In order to find an answer to these questions and escape, Casey has to get inside her abductor's head.

The interaction between Casey and Kevin that ensues remains interesting and surprising throughout the story, as do their characters. The tension that is consistently present doesn't lean on cheap scares and sound effects, but instead relies mostly on good acting and filming, which creates a genuine feeling of anxiety. However, the real highlight of the movie is undoubtedly the performance of James McAvoy. Taking on a character with

to. We conclude that his interests range from Beethoven to Jimmy Hendrix. From music we move onto quotes. Any particular ones?

Nietzsche has one for the students that write*. "Make sure your writing is not like making a stained-glass window, because if you quote too much from other authors, their work appears as the coloured glass, the stained glass, and your writing will just be the lead that holds it together."* Be original and have some faith in what you want to say. Another favourite is Foucault. *"Knowledge is what appears on the surfaces illuminated by power."* So, in other words, any knowledge that is created, is created by the perspective that illuminates the surface. And the perspective is power, however you want to define power, political power, governmental power, personal interest power.

This one really got me thinking. I ask him what he thinks about the current debate on the business-wise policymaking that is becoming increasingly popular for universities. He considers this valid criticism. We should not forget where we came from as university as originating from Catholic seminaries. And, in a sense, knowledge, and in extension the university has a (let's call it) divine quality. And universities got funded, just like churches got funded, not for their economic productiveness, but because they are divine. And it is good that there is an area of knowledge that is somewhat free of economic forces. Even though the university is becoming more effective on several areas, it is at the cost of the timelessness of knowledge seeking. There is something to say for both sides of the coin.

When I continue about one of my own interests, happiness, has he found or achieved it, or not, he turns back to this subject. Any kind of management, of corporate management is designed to draw the maximum out of people. And by not giving people happiness, management is able to get that in a sense. So, what you do is you postpone happiness by little techniques like an evaluation, or a promotion. And you hang that in front of their nose, a promotion or something and then they must work, so they get moving faster. We get a kind of happiness from achievement, we get a kind of happiness from recognition through the university. But he doesn't think we get the happiness of, let's say, this timeless pleasure of knowledge he was talking about before, he thinks that has somewhat disappeared. Everyone is on a tight schedule, everyone is stressed out. And that is just not healthy. It is visible in the Dutch habit of getting burnouts. Although Todd believes that this is also because of the Dutch legal system that gives backup for burnouts, so burning out is in a sense a valid option.

This is where we get more into the topic of this edition's Dei Facto, has he experienced any turnabouts, rebirths in his life? Initially he seems to have not had any of these. But sometimes turnarounds are large gradual movements that take longer. And then the story comes. In his adolescent years Todd wanted to be a revolutionary. But that changed as it just did not fit his character. It is this same thing that made him a scholar, instead of participating in socialism and religion he now studies and reflects on it. He resists

Interviewing Todd Weir

By: Johan Buurma

Knock, knock. My first Dei Facto interview, so I was a little nervous. Thankfully, Todd has a way of making you feel welcome and somewhat more relaxed. When I was all set, we started the interview, talking about his youth and where he grew up. And then, I turned on the recorder and we started over. Good thing too, or we would have missed all those jewels of thoughts.

We began rather conventionally: get the basics out of the way first. One thing was immediately evident, Todd has seen a few countries around the globe. Before starting at our faculty, he worked in Northern Ireland for 9 years and before that he did a masters in Berlin. He does however originate from Seattle, Washington, and that is also in hindsight where his interest in history has started. As Seattle had no history prior to World War II, Todd explains that he always felt a longing for something he didn't have and has from an early age onwards wanted to live in different countries. And as he nicely puts it, history is in a sense just another country. The click for himself came when he was studying as an exchange student in Rostock (East-Germany) when the Wall fell. That immediately made his country history.

From Rostock we move onward to Groningen, and I ask him what he and his family think of our beloved city. Bearing in mind that this is a somewhat loaded or leading question, he seems rather fond of Groningen. It is more compact and energetic than several other larger cities he knows well. And, as what I consider a typical Dutch thing, the Dutch have everything you need, even if they sometimes have just one of what you're looking for. They are learning Dutch, although that turns out to be somewhat challenging, as the Dutch don't speak Dutch to non-Dutch, bad habit of ours.

The Dutch students are a different matter. According to Todd, they have great background knowledge, are good at English and have great class conversations. The first years are a little shy though. But that tendency usually stops when they become second years. As for differences with students from other countries, apparently Dutch students drink less than Irish ones. As far as he notices at least.

We move on to a lighter topic, what does he like to watch and listen to? Recently it has been "Orange is the New Black", a soap opera set in a women prison. When talking about music he mentions that he hasn't bought a CD in at least 10 years. Which, when you think about it, goes for a lot of people. The music examples he brings to class, at the New Age course for example, do however reflect in his personal taste. He likes the sixties psychedelic music, jazz and Beethoven piano sonatas as these are simple and easy to listen

ADVOCATEN
KAMER

The next time we organize a fieldtrip you should really consider coming along, because the last one was a great success! In the blues week of the third block Gerardus organized a field trip to publisher Brill in Leiden. They are one of the leading publishers on humanities. We were given a guided tour of the building and they gave information on the work they do. During the evening several employees of Brill told about their background in theology or religious studies and how they ended up at the company. All in all, the evening was very successful and motivating for those who joined us!

But don't be afraid that you missed all the good stuff, the year is not yet over! There is still a lot that we are working on for the rest of the year. On April the 25th we offer the fourth and last employability workshop of this academic year. We will be getting job interview tips and tricks, so if you are planning to graduate this summer, don't miss this change to learn about do's and don'ts during job interviews, and much more.

Another very exciting event that is coming your way is EsGalatie. This is, as the name already suggests, a gala! We are not only organizing it for students of our faculty, but are working together with nine other study associations to ensure one of the best nights you've ever witnessed! We will keep you updated via the weekly Gerardus mail, so stay tuned for more information.

And last but certainly not least is the faculty barbeque. This year it takes place on June the 7th, so mark the date for an unique dinner with students and staff! Together with the reveal of the new 2018-2019 board of Gerardus, we will ensure that this will be the best ending of the academic year you can wish for, so be sure to be there!

These are of course not all the activities and events that are waiting for you, so if you wish to stay updated on all things Gerardus, be sure to keep a close eye on the weekly newsletter for every update!

Good luck with your studies and hope to see you around!

The Gerardus van der Leeuw board

words were filled with passion. She instilled me with a feeling that I could not quite shake… it felt like I was immersed in love, and I could feel nothing except for joy. In a way, this reminded me of a term coined by Durkheim: *effervescence* or the joyful intoxication you feel when you are part of a shared experience such as this! [1]

Rev. P. Rumpza continued the service and preached: "We are the mighty creators in the Universe! Each one of you, creates life by using your own Mind–our Mind. If we send out love to the world, that love will be returned to us, and then the world will become a better place! Be that change!" After the service, I was not the same. Rev. P. Rumpza's words awakened something inside me, and all of a sudden it felt like I was made anew: I felt like I was reborn. I saw the world through different eyes, and I loved deeper. As Ernest Holmes put it: "We must have a spiritual rebirth. We must be born out of the belief in externalities into the belief of inner realities, out of the belief that we are separated from God, into the belief that we are part of a Unitary Wholeness." "We must have a spiritual rebirth," and that I did: I had a spiritual rebirth under the Texan sun.

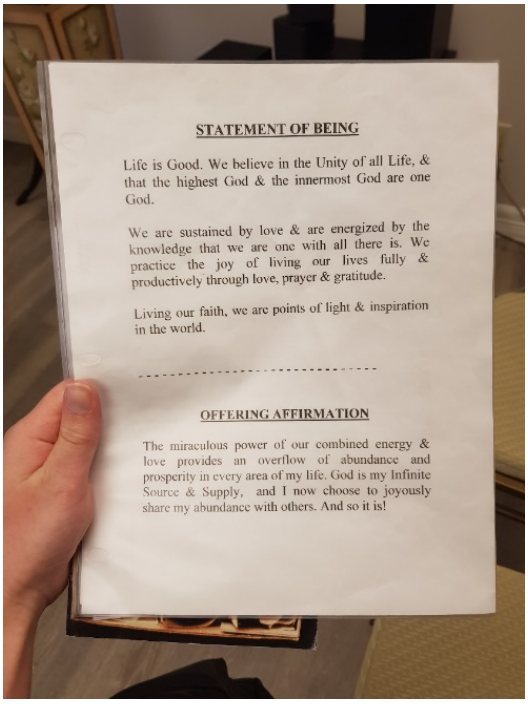

Gerardus van der Leeuw spring update 2018!

By: Gerardus van der Leeuw

The last months have been very busy, as there was a lot going on at the faculty. The activity committee of Gerardus van der Leeuw has been organizing very successful faculty parties with a lot of you showing up ensuring a great time for everybody. They organized an ice skating event at Kardinge and made a pub quiz for St. Patrick's day, among many other activities.

This does not mean that we as board of Gerardus have been slacking these past few months. On the contrary! We have organized a workshop on how to make a good LinkedIn profile, and

[1] Durkheim, Emile. *The elementary forms of religious life*, Karen E. Fields (transl.), *The elementary forms of religious life* (New York 1995), 216–225.

how to attract the people that you want to attract to said profile. We also organized a lecture in collaboration with study association Multi of Minorities and Multilingualism.

Reading these statements, it is not hard to see how the Science of Mind faith appeals to many modern world citizens. Focusing on the eternally expanding and continuing individual soul surely attracts individuals–both men and women–who live in a society where individuality is salient. What is distinctive to the Science of Mind faith is its focus on the Universal Spirit: the idea that God operates through a Universal Mind or Creative Mind that guides our thoughts and actions, but also works through us. In other words, humans have a creative potential that they can use to change their lives. Positive thinking and good deeds attract positive outcomes, and good energetic vibes. Basically, this is the idea of what you send out into the universe, will come back to you. Only you can change yourself and the world around you, you and God. I cannot deny that this did not sound appealing to me, and that's why I decided to join Ms. Bradford at the Center for Spiritual Living in Clear Lake.

Finally, on the 24th of September (2017), Ms. Bradford and I drove all the way to Clear Lake for a unique meeting with Science of Mind adherents. The first thing I noticed when I walked into the room (temple), was the kindness, generosity, and joyfulness of the people I encountered there. I was welcomed with a warm embrace, and even a kiss on the head (by an elderly English lady). This instantly reminded me of my own grandma, and the love she gives me. Love? Yes, love. According to most Science of Mind members, love is the key ingredient to the Science of Mind faith, and to better living. Spreading love, that is what will change your life for the better, and what will change the world.

Before the service started, I did not quite know what to expect. All I knew, was that I felt welcome and loved. I sat down, I participated, and I observed. This morning we started

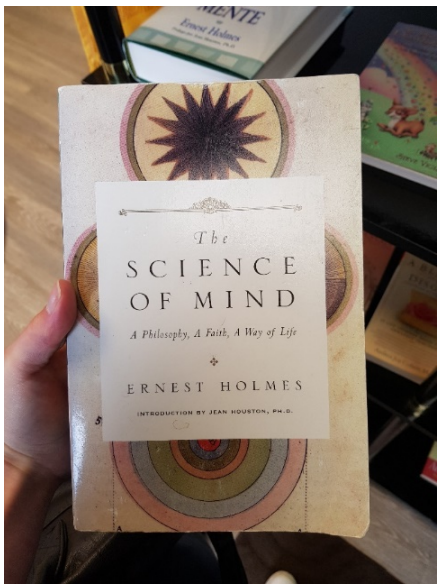

out with music played by the Ross brothers. I heard voices singing "God gives me grace, God gives me joy." This definitely set the right mood for all subsequent events. Today, we were in for a special treat. The service was led by a very special lady, reverend P. Rumpza. While listening to her, I thought to myself: "That woman is amazing!" She had friendly eyes, and a friendly face. Everyone–Ms. Bradford (who was sitting beside me), the other members of this spiritual center, and me–listened to her in complete silence, and we were filled with awe and wonderment. That woman knows how to reach into your heart and soul, how to inspire. Her

spirituality awakened my interests in spirituality and esotericism. It did not take long for us to form a bond, and to enjoy conversations about the many, and very different spiritual communities that can be found in Houston. As a happy consequence, Ms. Bradford invited me to visit the Center for Spiritual Living at Clear Lake [Clear Lake is a region in parts of Harris and Galveston County in Texas]. This is a spiritual community Ms. Bradford visits almost every Sunday. From the get-go, I was intrigued by the idea of acquainting myself with the American world of Science of Mind or Religious Science.

This was also the first time that I got acquainted with the founder of Science of Mind– Ernest Holmes–and his ideas about spirituality, religiosity, philosophy and mental healing. In the 1920s, Holmes published different statements regarding the core of the Science of Mind faith, providing his followers with an array of beliefs [2]:

- I believe in God, the Living Spirit Almighty; one, indestructible, absolute and self-existent Cause. This One manifests itself in and through all creation, but it is not absorbed by its creation. The manifest universe is the body of God; it is the logical and necessary outcome of the infinite self-knowingness of God.
- I believe in the incarnation of the Spirit in all, and that we are all incarnations of the One Spirit. I believe in the eternality, the immortality, and the continuity of the individual soul, forever and ever expanding.
- I believe that God is personal to all who feel this indwelling Presence.
- I believe in the direct revelation of Truth through my intuitive and spiritual nature, and that anyone may become a revealer of Truth who lives in close contact with the indwelling God.
- I believe that the Universal Spirit, which is God, operates through a Universal Mind, which is the law of God; and that I am surrounded by this Creative Mind which receives the direct impress of my thoughts and acts upon it.
- I believe in the healing of the sick through the power of the Mind. I believe in the control of conditions through the power of the Mind. I believe in the eternal goodness, the eternal Loving-kindness and the eternal Givingness of Life to all.

[2] http://scienceofmind.com/what-we-believe/

Spiritual Rebirth under the Texan Sun

By: Josyanne Visscher

I visited Houston, Texas for an internship at Rice University as part of my Master's programme Concealed Knowledge. The internship focused on copy editing for Gnosis magazine, working together with April De Conick and Erin Prophet. The first time I visited Rice University campus, I was truly amazed and in awe. I was greeted with slogans such as "If we properly observe celestial phenomena we may demonstrate the laws which regulate them" and "Love, beauty, joy and worship are forever building, unbuilding, and rebuilding each man's and woman's soul." Reading these slogans, I felt inspired, and promised myself to contribute to scientific research on religious and spiritual phenomena, but also to experience these worldly phenomena for myself in order to share them with others. This is why I felt honoured and excited to write this article for our faculty magazine: Dei Facto.

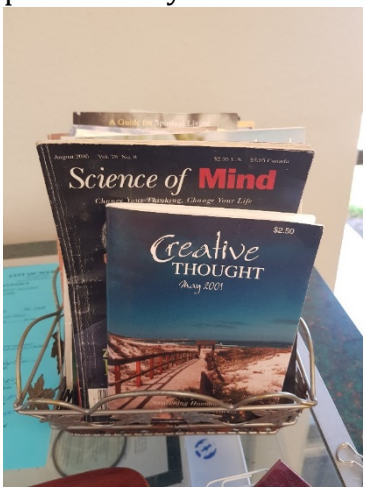

Walking around at Rice University campus, I felt the warmth of the Texan sun on my face, and it opened me up like a flower in bloom. I was open-minded to the fullest, and set out to discover new things, learn new things. I walked, and I walked and then all of a sudden, I stopped to sit down near Brochstein pavilion, where a big statue of an owl drew my attention. Again, I felt inspired by the use of this symbol and I thought: "Rice University founders could not have found a better symbol than the owl. The owl is wise, friendly, proud, intellectual. The owl is a symbol of universal, absolute knowledge, and revealed or hidden wisdom. A wisdom, a divine spark or spirit animal that lives on in every soul: human, man, woman, child. The owl reveals to us the inner workings of nature and the universe: it unveils the earth and reveals the stars!" Being part of Rice University culture, and working with April De Conick, Erin Prophet and fellow students, already proved to be inspiring. It was a lovely experience and I have learned so much! However, the true experience of Texas, where I had my spiritual rebirth under the Texan sun, lay outside the red-coloured walls of Rice University campus.

"The true experience of Texas, where I had my spiritual rebirth under the Texan sun, lay outside the red-coloured walls of Rice University campus."

On the 13th of September 2017 I met Ms. Bradford. My first impression of her was that she was a very sweet and caring lady. Nevertheless, I did not necessarily expect to find a woman that was very much focused on her own spiritual quest, and self-development. However, I do not think that this was a coincidence. Her interests in

Another thing which has made me a different person has been the making of new friends. I have always been quite the introvert myself, and large social gatherings for me often were equal to torture. However, when you live in a hall with ten other international students and you have to share a kitchen, you find yourself having two options: you either try to avoid human contact and have to sneak in the kitchen every day, or you get over yourself and try to fit in. I chose the latter. I simply forced myself to be social and I introduced myself to everyone the first day I arrived. Turned out, they were just as nervous as I had been! And it immediately felt great. I did not have to sneak into the kitchen once, since I knew everyone and we were basically one big family. So to me, even to see that I am able to make new friends easier than I thought I could, has been a mind-blowing experience. Since I am back home, I feel much more secure about myself and sometimes even choose to do social activities instead of reading!

Finally, the third way I experienced my rebirth in Britain has been the rebirth of my fascination of religion. Since I do study religious studies, this fascination has been there for many years. However, when I had the option to do some courses at other faculties in England, I decided to try and see whether or not I might change my educational direction. Turned out, I am definitely not changing. Even though the courses were very interesting at History and Sociology, I realised that the only course I really felt a connection to was the course about the philosophy of love, sex and death. I realised while writing papers for history courses, I was definitely interested but not moved. When I started writing my essay for the Love, Sex and Death course, I immediately felt the need to dive in deeper. My love for researching topics and being involved with religious studies peeked, and I realised that I still very much belong in this field. I had not even noticed that this love had been cooling down a bit before I left, but when I had some comparison between different courses and faculties, I realised that it had been brought back to me.

All these different experiences and examples for me really defined the feeling of rebirth. The moment I got back to Groningen, my apartment and my boyfriend, I realised I would never be the same person I was before England. My plans to move there are clearer than ever, and my goals in my life have been much more determined than before. Since to me, rebirth is a process, I will probably experience more of these feelings in my life and all of them will make me stronger and wiser. By doing things outside of my comfort zone, I get to know myself in new contexts, new situations and new cultures and circumstances. And with that information, I can be more prepared for those situations next time. So that the stressful person that I am will slowly but steady become less stressful and hopefully eventually even get rid of the stress. Because whatever will happen, I will survive.

Travelling Rebirth

By: Iris Groenendijk

Thursday morning, 14 September 2017. Trembling with nervousness, I stepped into the car with my gigantic suitcase, heading for Schiphol Airport. My parents were playing some happy music tunes in the car, in the hope that this would calm me down. It did not. I had never really travelled alone before. There is a weird difference between travelling by yourself and travelling with someone else. Even though I knew I would be fine, I was still nervous somehow. However, the moment I arrived at the gate on Schiphol, ready for my new adventure, I suddenly felt quite relaxed. I felt this sort of calmness coming over me. I had somehow come to the conclusion that this was actually the best decision of my life. I had been to England many times before, since some of my family lives there. And ever since I had been visiting them, I had told myself: one day, I am going to move there. And now I realised, that the time had finally come! And there was nothing but excitement left when I entered the airplane.

Why I am bringing this up is because the theme of this paper is 'Renaissance', which literally means rebirth. For me, rebirth has always been a progress and has never happened in one flash of a moment. Personally, I think rebirth means different things for different individuals. For me, rebirth happened before. The moment I decided to move away from Leiden and to Groningen to start my study, was definitely a moment of rebirth. It is about finding out about yourself in new ways, and getting to know yourself as a person a lot better. My studying abroad for three months in Cheltenham, England, was certainly a period of experiences. I had been living together with my boyfriend for two years before I left, and felt honestly extremely nervous about all of a sudden having to do scary stuff by myself. This doing of scary stuff started with travelling by myself in a new country. How do the trains work? Where is the University located? How do I get in a taxi? When you arrive in a new country by yourself, even the smallest things like ordering a coffee seem like a challenge. Obviously, I had the advantage of an English-speaking country and I had been there before, but I can assure everyone: it is just as scary. But when I had arrived safely in my dorm room and I had managed to get some basic groceries myself, I felt so empowered. This empowerment was the official start of my rebirth. I know this now, because I do not seem to find anything scary or nerve-wrecking anymore since I returned. I am fully aware that I will mess up twenty times a day, but eventually I will still live. I survived all by myself, and this has changed me as a person.

"By doing things outside of my comfort zone, I get to know myself in new contexts, new situations and new cultures and circumstances"

Content

Travelling Rebirth	Iris Groenendijk	4
Spiritual Rebirth under the Texan Sun	Josyanne Visscher	6
Gerardus van der Leeuw spring update 2018!	Gerardus van der Leeuw	9
Interviewing Todd Weir	Johan Buurma	11
Renaissance reviews	Kjelda Glimmerveen	13
Cooking Corner	Kyra-Tiana Kers	16
Thoughts on a dome	Tine Goedhart	17
Exhibition Review: *Living with the Gods: peoples, places and spaces beyond*	Carolien van Krimpen	18
The Renaissance of Life	Kyra-Tiana Kers	20

Colophon

Editor in chief
Saskia Huisman

Editors
Johan Buurma
Kjelda Glimmerveen
Kyra-Tiana Kers
Carolien van Krimpen
Charissa Moorrees
Sara Posthuma

Guest editors
Iris Groenendijk
Josyanne Visscher
Gerardus van der Leeuw
Tine Goedhart

Design (cover)
Carien van der Velde
(original image by Luis Afonso)

Senior editors
Melle Wedholm
Saskia Huisman

Volume 11, 1st edition
Spring 2018
Prints: 135

Oude Boteringestraat 38
9712 GK Groningen
Facblad.ggw@gmail.com

De*i* Facto is a magazine made by students of the faculty of Theology and Religious Studies

From the editors

The theme of this second De*i* Facto of the year is **Renaissance**, which, translated from French, means 'rebirth'. Very fitting for this spring edition we thought, with Easter right around the corner and nature finally coming to life again after a long winter.

This is just one view on the theme of course, and in this De*i* Facto you will find many more approaches to it. How about the rebirth you can experience when going abroad? And Renaissance as it can be found in movies? Or an article on building techniques in the Renaissance?

As you see, there is something for everyone in this De*i* Facto, so we'll leave you to it now. If you want to read the Dutch articles, just flip the magazine! We hope you enjoy reading!

Dei Facto
Spring
2018
Renaissance
Prospectus Divini in Oculus Hominis